

Індія після війни

Формування антиколоніального фронту

- Колоніальна влада в роки війни обіцяли надати Індії самоврядування. Однак надії народів Індії на зміну статусу не виправдалися. Англія тримала мертвою хваткою свою головну колонію, і це було не дивно, якщо врахувати загальне ослаблення сил у післявоєнний період - Англії як ніколи потрібні були ресурси, які вона «викачувала» з колоній. Так чи інакше, це викликало новий етап антиколоніальної боротьби.

- Розвиток капіталістичного укладу зміцнило позиції національної буржуазії. Росла промисловість і ряди робітничого класу. Однак для Індії чисельність останнього була невелика. Але разом з тим половина робітників була зайнята на великих підприємствах з кількістю робітників понад 1 тис. осіб. Така концентрація на великих підприємствах і в декількох центрах (Бомбей, Мадрас та ін) перетворювала нечисленний пролетаріат у важливу організовану силу.

- Розвиток капіталістичного укладу зміцнило позиції національної буржуазії. Росла промисловість і ряди робітничого класу. Однак для Індії чисельність останнього була невелика. Але разом з тим половина робітників була зайнята на великих підприємствах з кількістю робітників понад 1 тис. осіб. Така концентрація на великих підприємствах і в декількох центрах (Бомбей, Мадрас та ін) перетворювала нечисленний пролетаріат у важливу організовану силу.

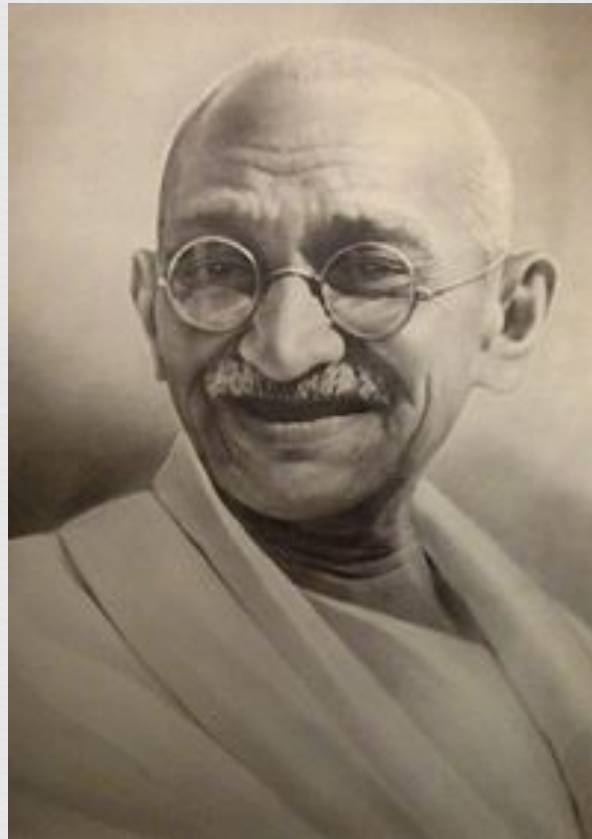

- Однак не робітничий клас, а багатомільйонне селянство визначало характер індійського суспільства. Індійське село становила основу соціально-економічної структури. Це не просто громада, а особлива соціальна організація. Все життя села пронизують кастовий лад, племінної та становий принцип розподілу громади і брахманства як об'єднують релігійний фактор. Таким чином, індійське село - це самодостатня організація.

- Індійське селянство становило головну масову силу національно-визвольного руху в Індії у міжвоєнний період. Видатна роль в організації масових ненасильницьких кампаній опору в 20-40-і рр.. належала Махатму Ганді (1869-1948). У міжвоєнний період Ганді став ідейним вождем Індійського національного конгресу. Завдяки Ганді, а також тому, що національна буржуазія висунула ідею повної національної незалежності, в Індії сформувався загальнонаціональний антиколоніальний фронт.

Махатма Ганді і гандизм

- Вчення Ганді йде корінням в глибоке минуле Індії, в потужні пласти унікальною індійської культури. Гандизм поєднав у собі політичні, морально-етичні та філософські концепції. Ганді також був знайомий з принципом ненасильства Л. Н. Толстого. Глибоко національний і соціальний ідеал Ганді. Це селянська утопія затвердження «суспільства загального благоденства» (сарводайя), царства Божого на землі, суспільства справедливості, яке яскраво описується в священних книгах індуїзму. У той же час ця сторона вчення Ганді містила протест проти капіталістичного устрою, заперечення ним прогресивності і необхідності для Індії того капіталістичного шляху, по якому пішла європейська цивілізація

- Гандизм знаходив відгук у широких верствах селянства і міських низів тому, що в ньому соціальний ідеал поєднувався з вірою в те, що боротьба за незалежність проти британського панування - це кровна справа, оскільки це боротьба за справедливість. Ганді черпав з культурно-історичних і релігійних традицій заклики, образи, близькі селянинові, реміснику. Тому вимоги незалежності країни і перетворення суспільства, одягнені у традиційні образи, ставали зрозумілими багатьом десяткам мільйонів простих людей. У цьому секрет величезної популярності особистості Ганді та його ідей. Печаткою найглибших традицій Індії, розумінням психології селянства був відзначений тактичний метод гандизма у національно-визвольній боротьбі, метод ненасильницького опору (бойкот, мирні марші, відмова від співпраці і т.д.). У цьому методі вельми своєрідно поєднувалися терпіння і протест, консерватизм і стихійна революційність.

- Це було характерно для століттями вихованого в фаталістичне, релігійному світогляді індійського селянина. У Ганді активний протест поєднувався з терпимістю до супротивника. Саме в такому поєднанні ненасильство у Ганді виступає як єдино можлива форма опору колоніальному гніту. Ганді заперечував класову боротьбу як дестабілізуючий, роз'єднує націю чинник перед обличчям спільного завдання - звільнення від іноземного гніту. Таким чином, гандизм був глибоко національною н за своїм характером селянської ідеологією. Гандизм також відповідав інтересам національної буржуазії, яка взяла цю ідеологію на озброєння. Національна буржуазія разом з народом прагнула до усунення британського колоніального панування і до встановлення своєї власної влади мирним шляхом при опорі на масовий рух. Гандизм зв'язав воєдино селянство, ремісників, національну буржуазію і змусив колонізаторів покинути Індію без кровопролитної збройної боротьби.

- Один раз в історії Індії цей процес вийшов з-під контролю, будучи спровокований британською політикою «розділяй і володарюй» у 1947 р., коли Індія була розділена на дві держави за релігійною ознакою. Тоді конфлікти між мусульманами та індусами переросли у релігійну війну, яка забрала мільйони життів і мусульман та індусів. Ганді і сам став жертвою міжусобиці. Він був убитий релігійним фанатиком незабаром після затвердження незалежності Індії в січні 1948 р.

- Перша кампанія ненасильницького-співпраці була організована Ганді в 1919-1922 рр.. Повоєнний підйом національно-визвольного руху в Індії почався великими страйками в Бомбеї, Мадрасі, Канпуре і Ахмадабаде. Страйки були стихійними, але це був загальний симптом змін в настрої індійського народу. Колоніальна влада стали на шлях маневрів. Міністр у справах Індії Монтегю запропонував реформу виборчої системи в Індії, щоб послабити напруженість. Пропонувалося провести збільшення числа виборців під час виборів до центральне і провінційні законодавчі збори, а також надати індійцям додаткові місця в радах при віце-королі і губернаторах провінцій. Одночасно було прийнято репресивний закон, що визначає покарання за антиурядові акції (закон Роулетта). Так англійці політикою «батога і пряника» намагалися стримати піднімається хвилю визвольного руху.

- Кампанія непокори почалася як протест проти закону Роулетта. 6 квітня 1919 Ганді закликав до харталу (закриття крамниць і припинення будь-якої ділової активності). Колоніальні власті відповіли насильством. 13 квітня в Амрітсарі, провінція Пенджаб, англійські колонізатори розстріляли мирний мітинг. Було вбито понад 1 тис. осіб і поранено близько 2 тис. Ця кривава бійня викликала загальне обурення в Пенджабі і охопила всю країну. Ганді терміново виїхав до Пенджабу, щоб не допустити переростання обурення в стихійний бунт. Це йому вдалося.

-
- Восени 1919 р. саме тут, в Амрітсарі, відбувся з'їзд Індійського національного конгресу, який прийняв рішення бойкотувати вибори за законом Монтегю. Бойкот повністю зірвав вибори.

- Досвід виступів 1919 підвів Ганді до висновку про необхідність поетапного розгортання боротьби за незалежність. На основі цього досвіду Ганді розробив тактику ненасильницького-співпраці, яка передбачала поступовість, дво-етапність розвитку руху. Щоб утримати боротьбу в рамках ненасильства і в той же час забезпечити її наростання, передбачалося на першому етапі проводити кампанії бойкоту колоніального режиму: відмова від почесних звань і посад, бойкот офіційних прийомів, бойкот англійських шкіл і коледжів, англійських судів, бойкот виборів, бойкот іноземних товарів, на другому етапі - ухилення від сплати державних податків.

- Початок кампанії непокори було призначено на 1 серпня 1920 Індійський національний конгрес і Мусульманська ліга спільно керували кампанією. ІНК перетворювався в ці роки в масову політичну організацію (10 млн. членів). У руху було 150 тис. добровольців-активістів. Гандизм став ідеологією ІНК.

- 4 лютого 1922 стався інцидент, який погрожував переростанням руху в неконтрольовану фазу: натовп селян спалила загнаних в приміщення кількох поліцейських. Ганді різко засудив цей акт самосуду і оголосив про припинення кампанії громадянського співпраці. Рух пішов на спад.
- Новий підйом антиколоніального руху в Індії припав на час світової економічної кризи. Цей етап ненасильницького-співпраці (1928-1933) характерний більш організованим рухом, чіткою постановкою питання про незалежність Індії та вимогами конституції.

- Друга кампанія громадянської-співпраці почалася в квітні 1930 р. Вона проходила приблизно за такою ж схемою, як на початку 20-х рр.. Англійські власті оголосили кампанію незаконною. Лідери руху, в тому числі і Ганді, були арештовані. У в'язницях виявилось 60 тис. учасників руху. Де-не-де виступи почали переростати в повстання. Хвилювання торкнулися і армію. Солдати відмовлялися стріляти.

- 5 березня 1931 між керівництвом ІНК і адміністрацією віце-короля було укладено угоду, за якою англійська сторона зобов'язалася припинити репресії і звільнити ув'язнених, заарештованих за участь у кампанії-співпраці, а конгрес оголосив про припинення кампанії громадянської непокори. Ганді дав згоду на участь з конференції «круглого столу», що скликається в Лондоні для обговорення індійських проблем. Таким чином, боротьба була перенесена за стіл переговорів.

- До конференції «круглого столу» ІНК представив документ «Про основні права і обов'язки громадян Індії». Фактично це була основа конституції.
- У документі були важливі пункти: введення в Індії буржуазно-демократичних свобод, визнання кастового і релігійного рівності, адміністративно-територіальний перебудову країни з урахуванням релігійного чинника, встановлення мінімуму заробітної плати, обмеження орендної плати за землю, зниження податків. Конференція закінчилася провалом.

- У серпні 1935 р. англійський парламент прийняв для Індії нову програму реформ. Реформа передбачала розширити (до 12% населення) участь громадян Індії у виборах шляхом зниження майнового та інших цензів, надати місцевим законодавчим органам великі права.

- Кампанії ненасильницького опору розхитали колоніальний режим. У 1937 р. пройшли вибори до центральних і провінційні законодавчі збори за новою виборчою системою. Індійський національний конгрес отримав більшість виборних місць в 8 з 11 провінцій Індії і сформував там місцеві уряди. Це був великий крок вперед до оволодіння владою в країні, накопичення «парламентського досвіду».

- З початком другої світової війни в 1939 р. і оголошенням Великобританією війни Німеччині 3 вересня 1939р. віце-король Індії оголосив Індію воюючою стороною.

Шустер Влада
Шустер Крістіна
Вітренко Таня